Dagens bok: Örjan Lindberger:

Wergeland och Sverige

Örjan Lindberger utreder orsakerna till att en av Norges största skalder — kanske den största — fått blivit mera allmänt känd och uppskattad i vårt land. Vidare granskar han Wergelands produktion ur litterär synpunkt och visar i vad mån den norska skaldens och hans svenska samtida dessemellan påverkat varandra. 9:—

Morgondagens: KVINNORNA KRING TEGNÉR.

KF:s Bokförlag

Bara som ett exempel:

$$\frac{4.86 \times 900 \times 1201}{600 \times 62500 \times 0.327 \times 11} = 0.038944\ldots$$

Uträknat på 40 sek. med

Hur lång tid tar det på Er maskin?

FRIDÉN

EN maskin för ALLA räknesätt

Gör ovanstående räkneoperation på denna maskin Ni nu har, låt sedan oss demonstrera, hur fort det går på Fridén. Ni skall finna — att Fridén räknar rasande. Fridén sparar tid, Fridén sparar arbetskraft. Fridén är den underbara kalkyleringsmaskinen, som med oeviklig säkerhet och snabbhet adderar, subtraherar, dividerar, multiplicerar — med några enkla handgrepp även för de svåraste räkneoperationer. Fridén är lika idealisk för enkla räkneoperationer i t. ex. en detaljaffär som för komplicerade kalkyler på ingenjörskontor, banker o. liknande.

AKTIEBOLAGET
BOLINDER'S
SPECIALMASKINER
BOLINDERSPLAN 2, STOCKHOLM.
Tel. Namnanrop: "Bolinders Fabriksbolag"

Var god sänd mig närmare upplysningar om Fridén kalkyleringsmaskin

Namn: .....

Adress: .....

.....

D·N
11/12 1947

Amerikalån och rysskredit

Sveriges dagsaktuella behov av att låna pengar sammanhänger endast i ringa mån med det ryska kreditavtalet. Leveranserna enligt detta avtal har knappast börjat och har alltså inte ännu kunnat förstora vår ställning. De inköp och de investeringar som behövs för avtalets fullgörande har visserligen försämrat vårt läge, men är icke bland de väsentliga orsakerna till dagens kris. Att det ryska avtalet var ett frukttasvårt misstag — ett faktum som nu knappast på allvar förnekas — beror på de ödesdigra verkningar det successivt, vid totalt genomförande, kan väntas få.

Andra sammanhang finns emellertid mellan tanken på lån i USA och konsekvenserna av det ryska avtalet. Att den svenska regeringen icke, såsom varit naturligt, för länge sedan anhållit om ett dylikt lån måste ses mot bakgrunden av dess kreditpolitik för ett år sedan. Då talades om nödvändigheten att leverera väldiga varumängder på långfristig kredit till Ryssland, därför att den kommande depressionen i USA skulle göra detta land odugligt som importör. Det är ingen behaglig utgångspunkt för en anhållan om lån ett år senare. Inför den svenska opinionen kan en sådan anhållan tolkas som ett särskilt slående bevis på regeringens oskicklighet. Att ena året lova att låna till Ryssland och andra året nödgas att låna av USA inskärper även hos den mest skumögde bristen på förutseende och förmåga.

Denna regeringens tvekan är förståelig även med hänsyn till opinionen inom de amerikanska kretsar det gäller. Ryssavtalet har av många skäl försämrat våra kreditmöjligheter där. Ofta misstänkes att avtalet är: en frukt av ryskt hot — det ligger nära till hands att anse huvudlösa handlingar framtvungna. Ett politiskt ställningstagande i detalig riktning har därför kunnat intolkas i avtalet. Härtill kommer att avtalet väntas medföra ett försvagande för lång tid av Sveriges ekonomi. Även enligt en välvillig tydning blir ryskkrediten alltså från amerikanska likaväl som från svenska synpunkter ett tecken på regeringens svaghet.

Dessa skäl att inte begära eller att inte ge ett lån borde dock inte få bli avgörande. Vad den svenska regeringens hållning beträffar kan ett ytterligare uppskov med begäran om lån blott tyda på att man sätter sin egen prestige för högt och att man därför försäkrar sina importmöjligheter håller på att bli uppenbart för alla. Sedan Marshallplanen, vare sig i stympat eller relativt fullständigt skick, antagits av den amerikanska kongressen kan utsikterna att få lån väntas sjunka — både staten och affärsmännen i USA blir efter en sådan prestation mindre villiga till speciella låneavtal.

Den amerikanska opinionen bör först och främst kunna övertygas om att den svenska ekonomin, trots dagens stora svårigheter, är solid och att en placering av pengar hos oss är relativt riskfri. Den bör också kunna övertygas om att det ryska avtalet — trots sin ekonomiska absurditet — inte var ett tvångsavtal, att den svenska regeringen slöt detta avtal mindre av dålig moral än av dåligt omdöme, mindre av fruktan än av felaktiga föreställningar om den framtida ekonomiska utvecklingen.

Detta resonemang, liksom varje någorlunda optimistiskt bedömande av läget, måste naturligtvis utgå från att statsministerns deklaration om det ryska avtalet den 30 oktober verkligen tillämpas. Enligt detta utlatande är det icke nödvändigt att prestera den miljardkredit som Sverige ställt i utsikt åt Ryssland; kreditens utnyttjande får bli beroende av "den svenska industrins konkurrens- och prestationsförmåga". I fjol sades det visserligen att företagen var moraliskt skyldiga att leverera varor för den miljard avtalet nämnde, men detta yttrande kan icke väntas bli repeterat i framtiden, icke heller påståendet att den svenska industrin med den största lätthet skulle bära de ryska leveranserna. Ur statsministerns ord måste man utläsa ett löfte om att de hänsynslösa påtryckningar som regeringen för ett och ett halvt år sedan använde för att få industrin att skriva på förbindelser till Ryssland icke längre anses vara god taktik och politik.

Regeringen står vid den punkt då nära nog varje förnuftig handling innebär ett erkännande av det tidigare vanstyret. Men detta får icke leda till att man undviker förnuftiga handlingar, söker dölja begångna misstegs med nya misstegrepp. Det går ändå inte.

Kommunala bostadstillägg till de nya änkepensionerna

är en fråga som för Stockholms del inte hinner bli avgjord i så god tid att tillämpningen kan börja vid årsskiftet. Den kommitté som gjorde upp förslagen till stadens bostadstillägg åt andra typer av folkpensionärer fann spörsmålet om änkorna så komplicerat att det borde behandlas för sig, och det resultat kommittén omsider uppnådde ligger nu under nämndens granskning. De statliga pensionsförmånerna till änkor liknar förmånerna till ensamstående ålderspensionärer ställvida att maximibeloppet i Stockholm, 1.000 respektive 1.600 kronor, inte räcker för både bostadskostnader och övrigt livsuppehälle enligt den i huvudstaden godtagna standarden. Men den allvarliga skillnaden är att de 1.000 kronorna för änkan inte ens när upp till standarden för rena unga pehället, som är 1.380 om året, när det belopp som ålderspensionären får av staten passerar den gränsen med 220 kronor. Medan staden kan fylla en ensam åldrings behov genom att i kommunalt bostadstillägg betala den del av bostadskostnaderna som överstiger 220 kronor, kan ett på liknande sätt konstruerat tillägg över huvud taget inte fylla behovet för den änka som saknar privata inkomster.

Detta överensstämmer med folkpensionslagens tanke att änkepensionen normalt skall fyllas ut genom förvärvsarbete. Men lagen har inte ordnat det så att de 600 kronor som änkan måste förtjäna för att komma i nivå med ålderspensionären blir avdragsfria — enligt bestämmelserna måste hon förtjäna hela 800 kronor för att summan av pension och annan inkomst skall bli lika med pensionen för ålderspensionären. Om kommunen skall ge effektiv hjälp åt behövande änkor genom ett liknande bostadstillägg som ålderspensionärernas, bör således inga kommunala avdrag inträda förrän vid inkomstgränsen 800. Kommittéförslaget finner det riktigast att dra den konsekvensen, men från stadens finansiella synpunkter ter det sig föga lockande att vara så mycket mera generös än staten, som börjar sina avdrag redan vid 400 kronor.

Detta gäller 55-årsänkorna. För de yngre änkor (och änklingar) som kan få statligt bidrag därför att de har minderåriga barn att fostra medför de statliga avdragsreglerna ännu mer betänkliga återverkningar gentemot kommuner som vill ge bostadstillägg. Även den som finner det angeläget att staden gör en verklig ansträngning för att effektivisera de nya formerna av änkepension måste därför med bestämdhet hävda att kommunala bostadstillägg till änkorna inte kan bli annat än en försäkringsverksamhet i väntan på en förnuftig samordning mellan avdragsreglerna för statlig och kommunal folkpension.

11:e tusendet
nu av höstens stora presentbok

Min Mor

NY SAMLING
under red. av Ivan Oljelund

Biskop Torsten Bohlin skriver i Vårt stift:

"Det är överflödigt att alisa med vad som denna nya volym... Hur skall man vara funtad för att kunna läsa denna bok utan djup inre grip-penhet och rörelse? Den förtjänar platsen

n:r 1 på julklappslistan."

Chefred. Yngve Hamrin i Jönköpings-Posten:

"En guldgruva för både psykologiska och sociologiska studier... Som helhet ligger samlingen på ett

utomordentligt högt plan."

Häft. 16 kr., inb. 21 kr., halvfr. b. 30 kr.

Lindblads

PRESSGRANNAR

Uppgifterna om köpsanin i Sovjet införde tisdagen till sig kommunistiska tidningen Ny Dag. Det väldiga härnadståget mot varuhus, kommissionsbutiker och kommerserella affärer började nå sin kulmen redan lördagen den 29 november, då de rubelstarka — till denna kategori får man i första hand räkna de talrika spekulanterna och svartabörshajarna, en del bolshevikänder, framstående direktörer, skådespelare, konstnärer, framstående musiker, officerare m. fl. — förmögen stormade juvelerarbutiker, pälsaffärer och det stora varuhuset vid operan. Man köpte allt vad man kom över: värdesaker, pälsar, pianon, mål Det var folk som på ett bräde spenderade hundratusentals rubel och ovetigt följande sig var man skulle göra av alla de övriga sedelpucksarna, man hade på klotboten där hemma.

På söndagen hade paniken spritt sig till vidare kretsar. Folk som kunde hade tusen eller tvåtusen rubel "på kant" skulle nödvändigt ut för att göra av med dem. Men nu var redan möjligheterna mera begränsade. Det stora varuhuset hade stängt — på grund av reparation, vilken plötsligt blivit beslutad en söndag, som annars är moskovitternas stora shoppingdag —, kommissionsaffärerna på Stalinjnikov hade slagit igen — på grund av ett omotsäkligt behov att inventera lagren — och i pälsaffärerna dignade guldgula naken och fruma, berövade sina värmande persianskinn och gråverk.

De varaktiga artiklarna såldes undan på ett par dagar. Sedan kom turen till allt annat köpbart, särskilt livsmedel. Vodka, kaviar, frukt och konserver försvann — trots att priserna i de kommerserella affärerna ligger skyhögt i förhållande till vanligt fallna inkomster. Hamstringsanfan framträdde inte bara i storstäderna, utan också på bymarkenderna.

Man kan få höra Moskvabor skälvande av indignation tala om böndernas bristan-

Bestämmelser om stoppriser å kaviar m. m. vissa höjning av stoppriserna å kaviarsalver, som kommer att träda i kraft den 11 december 1947.

Stockholm den 8 dec mber 1947.

STATENS PRISKONTROLLNÄMND

Meddelande angående inskränkningar i rätten att inköpa och leverera eldningsolja nr 1.

FOLKHUSHÅLLNINGEN

På grund av den minskade tillgången av eldningsolja nr 1 har bränslekommissionen funnit det nödvändigt fastställa följande inskränkningar i rätten att leverera denna oljekvalitet.

Från och med *den 10 december 1947* gälla följande leveransbestämmelser för *eldningsolja nr 1.*

A. Hushållsförbrukare.

Emot eldningsoljelicens SBK 1380/1 (gröa licens), *utställd för uppvärmning*, med undantag av licens betecknad med lit. Hb, må t. o. m. den 31 december 1947, räknat från den 1 juli 1947 levereras högst följande procentuella andelar av licenskvantiteten.

Licenser utställda före den 1 oktober 1947.
45 % av den enligt cirkulär nr 586 för tiden 1/7 1947—30/6 1948 leveransgilla kvantiteten.

Licenser utställda under oktober 1947.
45 % av den enligt bilaga 1 till cirkulär nr 586 t. o. m. den 30/6 1948 leveransgilla kvantiteten.

Licenser utställda under november 1947.
38 % av den enligt bilaga 1 till cirkulär nr 586 t. o. m. den 30/6 1948 leveransgilla kvantiteten.

Licenser utställda under december 1947.
25 % av den enligt bilaga 1 till cirkulär nr 586 t. o. m. den 30/6 1948 leveransgilla kvantiteten.

Licenser utställda för utborkning.
50 % av den å licensen angivna kvantiteten.

Licenser utställda för ekonomisändamål (märkt E).
55 % av den å licensen angivna kvantiteten.

Licenser utställda för varmvattenberedning.
55 % av den å licensen angivna kvantiteten, dock endast där särskilt medgivande föreligger från vederbörande kristidsnämnd att varmvatten får tillhandahållas.

Licenser betecknade lit. Hb.
Såsom i cirkulär nr 586 angivits, hava leveranstärens i direkta skrivelser erhållit meddelande om, i vilken utsträckning leverans må ske.

B. Industrier.

1. Större industriförbrukare.
Emot eldningsoljelicens SBK 1380/2 (skär licens), som omfattar 300 m³ eller större kvantiteter eldningsolja nr 1, får fr. o. m. den 10 december 1947 leverans icke äga rum utan dispens från bränslekommissionen.
Oljebolagen hava erhållit viss rätt till leverans för undvikande av driftstopp.

2. Hantverk och småindustri.
Emot eldningsoljelicens SBK 1380/2 (skär licens), gällande eldningsolja nr 1 till en mycketmet understigande 300 m³, skall fr. o. m. den 10 december 1947 leverans ske efter samma bestämmelser, som angivits ovan under A) **Hushållsförbrukare,** berörkas på den del av licenskvantiteten, som avser eldningsolja *för uppvärmning av byggnader.*
Av den licenskvantiteter eldningsolja nr 1, som är avsedd att täcka *annat behov än uppvärmning* av byggnader, får fr. o. m. den 10 december 1947 tills vidare levereras högst 10 % av licenskvantiteten.
Närmare föreskrifter finnas i bränslekommissionens cirkulär nr 596, som är under tryckning.

Stockholm den 9 december 1947. STATENS BRÄNSLEKOMMISSION.

"Före textannonser" forts. från sidan två.

Tekniska Institutet
Dag- och aftonskolor Nybrogatan 8 Stockholm
Tel. 61 05 14, 61 65 15, 61 65 16, 65 15 12. Exp.-tid 9—16, 19—20.
Studieråd: Professor Wolmar Fellenius. *Rektor:* Civiling. Gustaf Goldkuhl. *Ingenjörskurs.* Vägmästarkurs. **El. installatörkurs av klass B o. C. Specialkurs.** Kort studietid. Platsanskaffn. Vårterm. börjar 10 jan. Begär skolans prospekt.

Revisionsbyrå
söker AB-civilekonomer samt stagreotypist, endast svenska språket, villig att även utföra enklare sifferrevisioner. Svar till "Chartered 1/1", Sv. Dagbl., Birger Jarlsgatan.

Stålrör
sömlösa, c:a 5.000 m 70 mm y Ø, 4,5 mm gods, i fabrikationslängder, till salu. Leveranstid c:a 1 månad. Svar till "Stålrör 70 × 4,5", Dagens Nyheters Huvudkontor, eller 25 53 00 (Telefonsvar).

Billådor till salu
AB. HANS OSTERMAN,
Frihamnsgat Telefon 61 60 40.

BELGIEN
som inköpsland.
Att skaffa varor är i dagens läge ett stort problem för många svenska firmor. Belgien, med sin mångsidiga industri, erbjuder goda möjligheter till inköp. Omkar Ni använda Eder av denna, vänd Eder med förtroende till annonsören och Ni garanteras ett driftigt och pålitligt ombud. Bästa ref. i Sverige. Beträffar svenska i tal som skrift. Svar till "Goda inköp — Stor försäljning", Dagens Nyheter, Stureplan.

Begagnad Båt med plåtskrov
som kan användas som cistern för olja, rymd c:a 500 m³, önskas köpa. Svar till "Omgående affär", Wilh. Andersons Annonsbyrå AB, Kungsgatan 74, Stockholm.

Konkursförvaltningen i Per Rönnborg Byggnads Aktiebolags konkurs utbjuder härmed till salu den av bolaget bedrivna byggnadsrörelsen med materiel, arbetsmaskiner, verktyg och kontorsinventarier. Bland arbetsmaskinerna märkas 3 st. betongblandare, 1 kompressor, 1 aktivator m. m., och bland kontorsinventarierna märkas 2 räknemaskiner, därav en facit, 1 kassaskåp m. m.
Anbud kan avgivas å hela rörelsen eller delar därav.
Upplysningar om den utbjudna egendomen tillhandahålles av Erik Hedlunds Advokatbyrå, telefon Borås 15000 och 15001, som på begäran tillhandahåller inventariefförteckningar.
Skriftliga anbud skola vara ingivna till undertecknad konkursförvaltare senast den 23 december 1947.
Erik Hedlund, Advokat.

Härmed tillkännagives
att undertecknad icke åtlåder sig betalningsansvar för av mig hädanefter denna dag gjorda skulder.
Stockholm den 11/12 1947.
Åke Lönnberg.

LÄKARE
Dr Dagmar Palmgren
har återupptagit praktiken.
Medlem av Stockholms Läkarförening.

Dag för dag dominerar DN.

Aurora
– reservoarpennan, en vacker framgång för svensk industri

Stiftet är 14 karat bolidengull, med handlipad mellrifsspets. Blond Aurora stiftspetsbredder, finner Ni säkert pennan just för Er hand.

Genom Aurorns "fliegator" kan Ni se när pennan behöver påfyllas. Det är en finess som kännetecknar en bättre märkspenna.

Hög kvalitet till låg pris **28:–**

Vårdapparatstrad, gravitationsstrad var reservoarpenna gör att Aurorns bläckkapacitet tillräckligt.

Aurora är försedd med elegant, speciellkonstruerad tjäderskaft ringlåge.

Låt oss presentera en verkligt glädjande nyhet — en svensk reservoarpenna, fullt i klass med de bästa utländska märkena, men till lägt pris. Modern teknik, erfarenhet och yrkesskicklighet har skapat Aurorapennorna, det nya tillskottet till raden av svenska kvalitetsvaror.

Aurora är en kvalitetspenna konstruerad i enlighet med svenska marknadens krav: linjer och färger äro eleganta och smakfulla, guldstiftets spets är outslitlig och materialet i hållaren är obrytbart. Den kommer därför att göra Eder sin tjänst dag efter dag, år efter år.

Var och en av de 30-40 olika delar, varav en reservoarpenna och ett tryckstift består, kräver sina speciella resurser. Tack vare de mest moderna maskiner, och ej minst förstklassiga verktygsmakare, ha de olika detaljerna kunnat tillverkas med högsta precision, och därför kan Aurora upptaga konkurrensen med de stora utländska märkena.

Gå in och prova dessa pennor i specialaffärerna eller hos Eder pappershandlare.

Aurora tryckpennor har fyratals i marknaden 3 finns de och äro där för redan kända för sin höga kvalitet och pålitlighet. Även Aurora-pennorna kan Ni få prova av kunnig fackfolk.

Aurora och Auro tillverkas av AB. T. R. AUNE & Co. Göteborg. Tel. växel 191740, 191940

AURORA
den helsvenska kvalitetspennan

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.